

TALEPAPIR – DET TALTE ORD GÆLDER

Anledning	Samråd i Undervisningsudvalget tirsdag den 16. januar 2018 vedrørende skattelettelser i en tid, hvor der er udfordringer i folkeskolen med basale forhold som ordentlige toiletforhold.
Titel	Svar på alm. del – samrådsspørgsmål AD
Målgruppe	Undervisningsudvalget
Arrangør	Undervisningsudvalget
Taletid	Ca. 5 minutter
Tid og sted	Tirsdag den 16. januar 2018, 5 minutter efter afstemning, dog tidligst kl. 14:00

Disposition

- 1. Indledning**
- 2. Svar på alm. del – samrådsspørgsmål AD**
- 3. Debat**

1. Indledning

- Mange tak, og tak for at indkalde mig til det her samråd, som handler om toiletforhold i skolen.
- Og det kan man jo i første omgang tænke, at det er et meget lille og isoleret emne, men det er det ikke. For det først er det meget vigtigt for eleverne, og for det andet så er det sådan et mikroblik på vores samfund, som faktisk fuldstændig beskriver den helt fundamentale forskel på rød og blå fløj. Så lad os vende tilbage til det.
- Men jeg synes faktisk, at det er rigtig godt valgt, fordi at det giver os mulighed for at diskutere de politiske forskelle, vi jo tydeligvis har. Sådan skal det være i et demokrati.
- Men altså, udvalget har efter ønske fra Pernille Rosenkranz-Theil og Anette Lind, begge fra Socialdemokratiet, stillet mig samrådsspørgsmål AD.
- Spørgsmål AD lyder:
”Mener ministeren, at det vigtigere at bruge penge på historisk store skattelettelser i en situation, hvor økonomien på landets folkeskoler er under pres og der er udfordringer med helt basale forhold som ordentlige toiletforhold, hvilket bl.a. beskrives i ”Ulækre skoletoiletter giver børnene inkontinens”, dr.dk, den 14. december 2017?”
- Og jeg starter med at besvare spørgsmålet, og så kan vi tage debatten efterfølgende.

2. Svar på spørgsmål AD

- For det første så kan jeg jo starte med at sige, at de historisk store skattelettelser, de er jo afløst, i hvert fald indtil videre. Det har I sikkert læst og hørt i dagspressen.
- Det vigtige her, kan man sige, det er jo ikke så meget det historiske eller æren. Det vigtige det er, at vi skal have et samfund, hvor friheden og initiativet blomstrer. Det er jo det vi, som borgerlige liberale, er optaget af.
- Hvor vi bygger videre på den arv af selvstændighed og samarbejde, der gjorde Danmark stærkt, og hvor borgerne har plads til og ret til at skabe deres egne liv, og hvor civilsamfundet er stærkt og mangfoldigt. Det er jo det der er, kan man sige, den liberale vision.
- Og så lige i parentes at bemærke, at det her med at bruge penge på skattelettelser sådan betragter vi det jo slet ikke. Vi som stat forvalter borgernes penge, og det er deres penge. Og derfor kan man sige, at vi kan ikke bruge penge på skattelettelser, vi kan bruge færre af borgernes penge.
- Det var sådan helt overordnet lige for at kridte banen op, men i hvert fald, hvis vi så dykker ned i det her spørgsmål, der er blevet stillet, så vil jeg gerne zoome ind på nogle kommuner i Danmark.
- Den første er Odense Kommune, som har i mange år haft en borgmester, som har været Anker Boye fra Socialdemokratiet. De har for eksempel haft et initiativ, der hed 'Fest for afgående byråd samt samlever' i 2013 for ca. 130.000 kr.
- Man kunne have fundet mange andre eksempler, men det er et eksempel på forbrug af borgernes penge.
- Københavns Kommune: Bycykler i København til ca. 40 mio. kr. årligt. Historikken er, at leverandøren gik i betalingsstandsning, da en fjerdedel af cykler og ladestationer var klar til brug. Og her har overborgmesteren været den socialdemokratiske Frank Jensen.
- I Aalborg kan man nævne et initiativ som puljen 'Kulturens rum og rammer' 2015: 2 mio., 2016: 1,9 mio., 2017: ca. 3 mio. Borgmester Thomas Kastrup-Larsen fra Socialdemokratiet.

- Og det er nogle eksempler på, kan man sige, hvordan man i kommunerne, som jo har ansvaret for folkeskolen, prioriterer ressourcerne.
- Jeg vil sige helt overordnet, så mener jeg, at toiletforhold på skolerne er helt basale ting, som man bare som borger skal regne med, er i orden. Det må komme før alt muligt. Alle mulige ting.
- Og nu har jeg bare nævnt nogle eksempler. Jeg kunne have nævnt alt muligt andet. Men toiletter for vores børn på skolerne, det er min holdning, det er godt nok vigtigt.
- Det kan ikke nytte noget, at toiletterne er af en sådan tilstand, at eleverne hellere vil holde sig en hel skoledag end at bruge skolens toiletter. Det er usundt og det er forkert.
- Og et godt læringsmiljø det er afgørende for, at eleverne er koncentrerede og parate til at modtage undervisning.
- Og det er kommunalbestyrelsens og den lokale skoleledelses prioritering, der ligger til grund for skolernes indretning og vedligeholdelse.
- Hvis vi lige går tilbage i historikken omkring det her med toiletforhold, så er det jo ikke første gang, at det bliver drøftet. Også helt ind på Christiansborg. Og det synes jeg, vi skal. Jeg synes, vi skal drøfte det.
- Problematikken med ulækre skoletoiletter den er langt fra ny. I forbindelse med finanslovsaftalen for 2009 da indgik den daværende V-K-regering aftale med LA og DF om en såkaldt "toilet-pulje" på 100 mio. kr. Det skete i forlængelse af en række sager om dårlige toiletforhold på de danske folkeskoler. Aftalen fik naturligvis tilnavnet "lokums-aftalen".
- Og man kan godt grine af det. Og det synes jeg, vi skal. Men det er stadigvæk vigtigt. Det er vigtigt. Det var det dengang, og det er det nu.
- Puljen var særligt øremærket kommuner, der kunne dokumentere, at de ikke havde råd til at prioritere vedligeholdelsen af toiletterne i kommunens skoler og daginstitutioner. Ifølge ministeriets oplysning-

ger så levede 11 kommuner op til de fastsatte kriterier for tildeling af midler fra puljen.

- Siden er resultaterne af undersøgelsen ”Masseeksperimentet”, som der er henvist til i artiklen på dr.dk, blev offentliggjort, og der har så igen været fokus på kritisable toiletforhold for børn og unge på danske skoler.
- Det kan tyde på, at en række skoler og kommuner ikke i tilstrækkelig grad har prioriteret midler til vedligeholdelse og rengøring af skolens toiletter. Og, kan man sige, den adfærd, der jo også skal være på en skole i forhold til at passe på det udstyr og de rammer, der er.
- Så prioriteringer skal der naturligvis være frihed til at foretage, men det må forventes, at basale forhold som ordentlige toiletter på skolerne prioriteres.
- Det er vigtigt for mig at understrege, at hvor kommunerne har ansvar for vedligeholdelse og daglig rengøring af toiletterne, så har børnene også et individuelt ansvar, der selvfølgelig også iscenesættes af de voksne.
- De har ansvar for at holde fællesarealer, herunder skolens toiletter, rene og indbydende.
- Der kan også peges på en række gode eksempler, hvor skolerne virkelig har gjort en indsats for at højne elevernes ansvarsfølelse. På Lundergårdsskolen i Hjørring har de "tildelt" en klasse et toilet, som de så har ansvaret for at holde pænt.
- Det samme har man gjort på Rinckenæs Skole ved Gråsten, hvor der samtidig er udpeget en "toilet-patrulje", der inspicerer toiletterne to gange dagligt og hver fredag kåres skolens reneste toilet.
- Jeg har desværre også af og til mødt en kultur blandt børn og unge, hvor ansvar ikke tages lige så alvorligt. Det er vigtigt, at eleverne forstår deres medansvar og bliver aktivt deltagende borgere i vores samfund. Det kan starte i det helt små ved, at børnene tager et medansvar for at holde toiletterne rene.

- Og der påhviler selvfølgelig også et ansvar til forældre, lærere, pædagoger og skoleledere at rammesætte det ansvar. Det er jo selvfølgelig ikke op til børnene alene. Det er vores opgave at lære vores børn, hvordan man behandler vores fælles omgivelser, herunder offentlige institutioner.
- Så igen, tak for at indkalde til det her samråd, som sætter spot på samfundet i mikroperspektiv.
- Helt overordnet handler det jo om: skal staten klare alt? Kan vi bare hæve skatten? Eller skal vi have et samfund, hvor det personlige ansvar spiller en rolle, hvor civilsamfundet spiller en rolle, hvor skolelederen spiller en rolle, og hvor det kommunale selvstyre spiller en rolle?
- Jeg er glad for, at I sætter spot på de politiske forskelle, som der jo er mellem rød og blå fløj. Og jeg ser frem til drøftelsen.
- Tak.